

ІННОВАЦІЙНА РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА КУРСУ «ІНФОРМАЦІЙНІ ТА ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ» ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 7.01010501 (КОРЕКЦІЙНА ОСВІТА)

МАРЧЕНКО О.М.

Україна, м. Рівне, Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

Однією з найбільш актуальних проблем розвитку освіти в Україні, пов'язаних з гуманізацією та демократизацією навчально-виховного процесу, є проблема становлення сучасної системи корекційної освіти. Одним із пріоритетних напрямків у цій галузі є підготовка педагогічних кадрів, покликаних працювати з дітьми із особливими фізичними та освітніми проблемами. Зважаючи на стрімкий розвиток інформаційного суспільства, потребує оновлення робоча навчальна програма курсу «Інформаційні та телекомунікаційні технології» для студентів спеціальності 7.01010501 – корекційна освіта. Інноваційна робоча навчальна програма, розроблена Марченко О.М. – доцентом кафедри методики і змісту природничо-математичної освіти та інформаційних технологій Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, являє собою один із можливих варіантів оновлення змісту професійної підготовки сучасного фахівця з корекційної освіти і спрямована на формування системи знань щодо використання інформаційно-комунікаційних технологій в дидактиці.

Метою курсу є формування інформаційно – комунікаційної компетентності майбутнього педагога системи корекційної освіти. Завданнями курсу є формування системи знань, вмінь та компетентностей, спрямованих на використання інформаційно-комунікаційних технологій як засобу налагодження психологічно комфортної атмосфери занять, практичного запровадження особистісно орієнтованої програми корекції інтелектуального розвитку дитини, її соціалізації та ознайомлення із сучасними засобами самореалізації людей з особливими потребами та досягнення ними життєвого успіху.

Загальний обсяг програми становить 108 академічних годин, які розподілені порівну між аудиторними та самостійними заняттями. Нижче подано короткий зміст аудиторних та практичних занять, які переважно мають дослідницьке та практичне спрямування, тобто формують вміння студентів планувати та здійснювати пошуково-дослідницьку діяльність у галузі корекційної освіти, а також спрямовані на отримання конкретного результату майбутньої професійної діяльності, яка базується на активному використанні засобів інформаційних технологій. У матеріалах практичних занять подано посилання на актуальні мережеві ресурси, які можуть бути використані з метою суттєвого підвищення ефективності навчального процесу, формування навичок критичного осмислення отриманої інформації, проектування власного стилю майбутньої професійної діяльності.

Тема 1. Інформація та інформаційні технології в суспільстві знань. (2 ауд. год.)

Інформація. Інформаційне суспільство. Інформаційні технології. Інформатизація системи освіти. Сучасна стратегія розвитку та використання інформаційних технологій в суспільстві знань.

Завдання до теми 1. Наприкінці заняття в аудиторії уважно перегляньте завантажені викладачем матеріали сайтів програми «Intel - Навчання для майбутнього» - <http://iteach.com.ua/>, освітньої мережі «Microsoft - Партнерство у навчанні» - <http://ua.partnersinlearningnetwork.com>, відео-ролик, розміщений на сайті соціального освітнього проекту «Інтелектуалізація» <http://your-idea.com.ua/>. Проаналізуйте інформацію, подану на цих сайтах, виділіть головні, на вашу думку, ідеї та наведіть власну аргументацію на їх підтримку або сформулюйте свої критичні зауваження щодо запропонованої стратегії розвитку інформаційних технологій в суспільстві знань. (2 год. с.р.)

Тема 2. Апаратно-програмні засоби інформаційних систем. (2 ауд. год.)

Комп'ютер як обчислювальна й інформаційна система. Основні пристрої введення-виведення даних. Вміст системного блоку комп'ютера. Комп'ютерна програма. Ліцензоване програмне забезпечення як об'єкт інтелектуальної власності.

Завдання до теми 2. Наприкінці заняття в аудиторії уважно перегляньте завантажений викладачем відео-урок (http://www.youtube.com/watch?v=G_B0eCaHc3Q), присвячений вивченню

апаратної складової комп'ютера. Проаналізуйте запропоновану інформацію, виділіть головне та, на основі узагальнення результатів своїх міркувань, підготуйте повідомлення на теми «Як влаштований сучасний персональний комп'ютер», «Складові комп'ютеризованого робочого місця сучасного педагога». (2 год. с.р.)

Тема 3. Операційна система *Microsoft Windows*. Файлова система. Графічний інтерфейс користувача. Робота з офісним пакетом *Microsoft Office*. (4 ауд. год.)

Операційна система (ОС) як основа системного програмного забезпечення. Графічний інтерфейс сучасних операційних систем. Робочий стіл ОС *Windows*. Основні елементи вікна ОС *Windows*. Файл, файлова система комп'ютера. Комп'ютерні папки як засіб організації файлової системи.

Завдання до теми 3. Наприкінці заняття в аудиторії перегляньте завантажену викладачем серію відео-уроків (ресурс: <http://www.youtube.com/watch?v=VVZcgoq45Hc&feature=related>). Сформулюйте та запишіть найважливіші, на вашу думку, правила роботи користувача з ОС *Windows*. Порівняйте вигляд різних типів вікон ОС *Windows*. Назвіть спільні елементи, наявні у вікнах папок, програм і діалогових вікон, і ті, що характерні лише для окремого типу вікон. Результати дослідження випишіть у вигляді порівняльної таблиці. (4 год. с.р.)

Тема 4. Використання текстового редактора *Microsoft Word* для створення дидактичних та методичних матеріалів. (4 ауд. год.)

Текстовий редактор *Microsoft Word* – складова пакета програм *Microsoft Office*. Основні об'єкти текстового редактора *Microsoft Word*. Правила введення та редагування тексту в текстовому редакторі *Microsoft Word*. Основні правила оформлення структури документа та зовнішнього вигляду тексту.

Завдання до теми 4. Систематизуйте та узагальніть свої знання з використання текстового редактора, переглянувши відео-уроки з основ роботи в *MS Word* (ресурс: <http://www.youtube.com/watch?v=Xc1D2sskQ-0&feature=related>, <http://www.youtube.com/watch?v=Rb3l-GBZAik&feature=related>), та створіть документ (звіт, опис досвіду роботи, характеристику стану розвитку інтелектуальних вмінь учня тощо), який містить правильно відформатований текст, таблицю, малюнки, діаграми тощо. (4 год. с.р.)

Тема 5. Використання табличного процесора *Microsoft Excel* при створенні дидактичних та методичних матеріалів. (6 ауд. год.)

Табличний процесор *Microsoft Excel* як складова пакета прикладних програм *Microsoft Office*. Основні елементи вікна книги *Microsoft Excel*. Основні формати даних *Microsoft Excel*. Засоби ефективного подання та аналізу інформації в *Microsoft Excel*. Основні правила та засоби здійснення обчислень в *Microsoft Excel*. Найпростіші бази даних в *Microsoft Excel*.

Завдання до теми 5. Перегляньте відео-уроки з основ роботи з електронними таблицями *Microsoft Excel* - <http://www.youtube.com/watch?v=ffJk9LRoMcU&feature=related>, <http://www.youtube.com/watch?v=I89IW31WXz4&feature=related>, та створіть документ (порівняльну таблицю успішності учнів декількох класів, звіт щодо результатів проведеного опитування, характеристику динаміки розвитку інтелектуальних здібностей учнів тощо), який містить аналітичну інформацію у вигляді таблиць, діаграм. Використовуйте доцільні функції та формули *Excel* при опрацюванні інформації. (6 год. с.р.)

Тема 6. Графічний редактор та мультимедія у дидактиці. Створення мультимедійної презентації. (6 ауд. год.)

Графічний редактор *Microsoft Paint* як стандартна програма ОС *Windows*, призначена для створення та опрацювання графічних зображень за допомогою комп'ютера. Основні елементи вікна програми графічного редактора *Paint*. Базові принципи побудови графічних зображень. Основні формати файлів графічних зображень. Загальні правила створення комп'ютерних презентацій за допомогою програми *Microsoft PowerPoint* – складової пакета прикладних програм *Microsoft Office*. Основні елементи робочого поля *Microsoft PowerPoint*. Шляхи застосування *Microsoft PowerPoint* в дидактиці.

Завдання до теми 6. Перегляньте завантажені викладачем відео-уроки з основ створення презентацій *PowerPoint* –

<http://www.youtube.com/watch?v=AVYN99FKsFY&feature=related>,
<http://www.youtube.com/watch?v=ZzbibRndyEg&feature=related>. Створіть презентацію «Особистісні якості педагога-дефектолога», оснастивши її доцільними візуальними та аудіо-ефектами. (6 год.с.р.)

Тема 7. Використання педагогічних програмних засобів та спеціалізованих програмних засобів у навчальному процесі. (4 ауд. год.)

Перспективні цілі та першочергові завдання інформатизації освіти в Україні. Класифікація педагогічних програмних засобів (ППЗ). Порівняльний аналіз окремих ППЗ, рекомендованих Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України для використання у загальноосвітніх навчальних закладах. Критичний аналіз ППЗ розвивального та корекційного спрямування, розміщених на спеціалізованих сайтах у мережі Інтернет.

Завдання до теми 7. Ознайомтесь із запропонованими викладачем педагогічними програмними засобами для корекційної освіти. Оберіть ті з них, які, на вашу думку, найкраще сприяють інтелектуальному розвитку дітей. Використовуючи одну з доцільних програм *Microsoft Office*, підготуйте резюме з аргументацією на користь власного вибору. (4 год. с.р.)

Тема 8. Глобальна мережа Інтернет. Ресурси Інтернету. Послуги Інтернету. Комунікації в Інтернеті. Пошукові служби. (4 ауд. год.)

Комп'ютерна мережа. Локальні та глобальні комп'ютерні мережі. Інтернет – найбільша глобальна комп'ютерна мережа. Апаратні, програмні ресурси та інформаційні ресурси мережі Інтернет. Склад та призначення *IP-адрес* Інтернет-ресурсів. Веб-простір як система гіпертекстових документів та зв'язків між ними. Веб-сайти, Веб-портали та Веб-сервіси. Найбільш популярні браузерери для доступу до Веб-ресурсів. Способи пошуку Веб-документів. Найбільш поширені пошукові служби Інтернету.

Завдання до теми 8. З метою узагальнення та систематизації отриманих під час занять в аудиторії знань перегляньте відео-уроки з основ роботи з інформацією у мережі Інтернет: http://www.youtube.com/watch?v=OGRz1P_AFr0&feature=related, <http://www.youtube.com/watch?v=n0OkG-8Yjb4>. Ознайомтесь із різними сайтами, які містять інформацію навчального характеру та складіть власний каталог найкращих, на вашу думку, освітніх сайтів.(4 год. с.р.)

Тема 9. Основи безпечної роботи в Інтернет-середовищі. Захист від комп'ютерних вірусів. (4 ауд. год.)

Принципи системного підходу до навчання дітей основам безпеки в Інтернеті. Програма «Безпека дітей в Інтернеті» в Україні та способи використання матеріалів її сайту. Комп'ютерні віруси. Засоби боротьби з комп'ютерними вірусами.

Завдання до теми 9. 1.Ознайомтесь з матеріалами сайту програми «Microsoft Партнерство у навчанні» щодо вибору та застосування засобів налаштування безпечного Інтернет – середовища, розміщеними на веб-сторінках програми «Онляндія – моя безпечна веб-країна» - <http://www.microsoft.com/ukraine/education/partnersinlearning/onlandia.msp>. Оберіть та прокоментуйте найцікавіші, на вашу думку, інтерактивні сценарії, тести, конспекти занять щодо безпеки дітей в Інтернеті.

2.Використавши матеріали відео-уроку «Як видалити віруси» (<http://www.youtube.com/watch?v=StS9vMfHbKU&feature=related>), перевірте ваш комп'ютер на наявність вірусів. Спробуйте знайти в Інтернеті відгуки різних користувачів про досвід використання антивірусних програм. Складіть власний рейтинг ефективності антивірусних програм. (4 год. с.р.)

Тема 10. Дидактичні можливості мережевих сервісів Веб 2.0. (4 ауд. год.)

Базові складові інформатичних компетентностей освіченої людини. Мережеві сервіси Веб 2.0. Основні принципи мережевої педагогіки, яка базується на використанні сервісів Веб 2.0. Загальна типологія педагогічно доцільних мережевих сервісів. Віртуальні педагогічні спільноти.

Завдання до теми 10. 1. Ознайомтесь з дидактичними матеріалами з питань упровадження електронного навчання, представленими на сайті віртуального об'єднання спеціалістів, які працюють у цій галузі (<http://www.elearningpro.ru/page/o-soobschestve-2>). З'ясуйте найважливіші, на

вашу думку, дидактичні особливості процесу електронного навчання та підготуйте короткий звіт у вигляді порівняльної таблиці окремих елементів традиційних та інноваційних методик навчання.

2. Перегляньте відеоматеріал, який подає концепцію використання смарт-підручника - <http://www.youtube.com/watch?v=m0zWTxQi3u4>. Основуючись на запропонованому автором підході, подайте власне бачення способів досягнення навчальної та розвивальної цілей освітнього процесу на основі використання мережевих засобів Веб 2.0 для дітей з особливими потребами. (4 год. с.р.)

Тема 11. Мережеві навчальні дослідницькі та виховні проекти як засіб формування ключових освітніх та життєвих компетентностей суб'єкта навчального процесу.

Ключові компетентності суб'єкта навчання. Навчальний дослідницький проект як ефективний дидактичний засіб формування ключових освітніх компетентностей. Характерні ознаки та базова структура навчального дослідницького проекту. Дидактичні цілі проектного навчання. Основні етапи планування освітнього проекту. Критичний аналіз прикладів мережевих навчальних дослідницьких та виховних проектів. (4 ауд. год.)

Завдання до теми 11. Ознайомтесь із матеріалами сайтів «Навчання для майбутнього» - <http://iteach.com.ua/>, розділ «Успішний проект», мережевого проекту «Letopisi.Ru», розділу «Проекты в Летописи» - <http://letopisi.ru/index.php/>. Проаналізуйте представлені там навчальні дослідницькі та виховні проекти, оберіть з них ті, які, на вашу думку, найбільше сприяють формуванню ключових освітніх та життєвих компетентностей учасників навчально-виховного процесу. Створіть аргументоване резюме обраних навчальних дослідницьких та виховних проектів. (4 год.с.р.)

Тема 12. Мережева педагогіка у навчанні дітей з особливими освітніми потребами. Способи вирішення проблем соціалізації дітей з особливими потребами з допомогою соціальних сервісів Веб 2.0. (4 ауд. год.)

Мережеві соціальні сервіси як засіб соціалізації дітей з особливими потребами. Дистанційне навчання дітей з особливими потребами. Мережеві ресурси для навчання та корекції інтелектуального розвитку дітей з особливими потребами.

Завдання до теми 12. 1) Складіть власний рейтинг основних комунікаційних засобів мережевих технологій, які дозволяють дітям з особливими освітніми потребами протистояти відчуттю ізоляції, набувати досвіду правильної поведінки в соціумі, здобути якості та навички самодостатньої людини, створити власне коло спілкування, знайти однодумців, відкрити для себе нові ресурси особистісного розвитку.

2) Ознайомтесь із завданнями, засобами та принципами функціонування глобальної спільноти освітян мережі «SHOUT Партнерство у навчанні» - <http://ua.partnersinlearningnetwork.com/Pages/>. Зареєструйтесь у цій мережі з метою вивчення способів використання інформаційних технологій для обміну освітніми ресурсами, знаннями, новаторським досвідом вчителів. Спробуйте взяти участь у вебінарах з питань екології, які проводяться Смітсонівським інститутом (Smithsonian Institution). Підготуйте план педагогічного проекту із залучення учнів до Інтернет спільноти TakingITGlobal's, яка надає ресурси, засоби діяльності, а також можливості безкоштовного користування віртуальними класами з навчальним контентом і місцем для співпраці з метою поглибленого розуміння проблем екологічного середовища, а також розвитку життєвих компетентностей учнів з особливими освітніми потребами. (4 год.с.р.)

Тема 13. Критичний аналіз досвіду пізнавальної та професійної педагогічної діяльності, основаної на використанні мережевих соціальних сервісів. (2 ауд. год.)

Критичний аналіз прикладів пізнавальної та професійної педагогічної діяльності, яка базується на використанні мережевих соціальних сервісів. Типові проблеми, з якими стикаються учасники освітнього процесу, основаного на використанні мережевих соціальних сервісів. Мережеві ресурси для вдосконалення професійної педагогічної майстерності.

Завдання до теми 13. Ознайомтесь з матеріалами Інтернет-порталу для педагогів «Intel Education Galaxy» (<http://edugalaxy.intel.ru/>), який містить матеріали щодо професійної педагогічної діяльності, яка передбачає використання мережевих соціальних сервісів, зокрема, з'ясуйте, якими є принципи сучасного педагогічного дизайну (інформація розміщена на сторінках сайту віртуального

<http://edugalaxy.intel.ru/?automodule=blog&blogid=11&showentry=2676>). Створіть проект власної збірки навчальних матеріалів для дітей з особливими освітніми потребами, основаної на дотриманні вказаних принципів педагогічного дизайну. (2 год.с.р.)

Тема 14. Дидактичні аспекти практики використання мережевих сервісів для підвищення кваліфікації педагога. (4 ауд. год.)

Основні положення рекомендацій ЮНЕСКО «Структура ІКТ-компетентності вчителів» (2011р.). Перспективи використання електронного навчання в шкільній практиці та в системі післядипломної педагогічної освіти. Сучасні мережеві засоби підвищення кваліфікації педагога - аудіо- та відео конференції, робота у віртуальній класній кімнаті – вебінарі, мережевий семінар, організація співпраці у соціальних мережах, рефлексія та навчання з використанням спеціалізованих блогів та вікі-сервісів.

Завдання до теми 14. Ознайомтесь з матеріалами, присвяченими дидактичним аспектам практики використання блог-технологій в електронному навчанні. Проаналізуйте знайдені Вами в Інтернеті мережеві Веб-журнали, блоги педагогічних подій. Які сервіси, що підтримують функціонування блогосфери (англомовні – Livejournal, Blogger, тощо або російськомовні - Liveinternet, [Блоги@Mail.Ru](http://blogs.mail.ru), Рамблер Планета тощо), на Вашу думку, є найбільш прийнятними для використання в педагогіці корекційної освіти? Чому? Відповідь аргументуйте та проілюструйте відповідними прикладами. (4 год.с.р.)